

DERECSCKE VÁROS ÖNKORMÁNYZAT
SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI
KONCEPCIÓJÁNAK
2022. ÉVI FELÜLVIZSGÁLATA

Derecske,
2022.

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
I. Helyzetkép Derecske városban.....	5
I.1. Derecske város helyzetét bemutató általános adatok	5
I.2. Derecske város demográfiai helyzete.....	7
I.3. Szociális szolgáltatások iránti igény Derecske városban	10
I.4. A szociális ellátások és szolgáltatások jellemzői településünkön, aktuális adatok	11
I.4.1. Az ellátási kötelezettség jelen állapota.....	11
I.4.2. Pénzbeli ellátások	16
1.4.2.1. Időskorúak ellátása	16
1.4.2.2. Aktív korúak ellátása	17
I.4.3. Természetben nyújtott szociális ellátások	22
I.4.4. Szociális szolgáltatások	25
I.5. Információk a megyei szintű ellátórendszeréről, kapcsolódási pontok	37
II. Feladatok, fejlesztési irányok a szolgáltatások biztosításának egyes szintjein.....	38
III. Összegzés	39

Bevezetés

A szociálpolitika a polgárok jólétéért legközvetlenebbül felelős ágazati politika, a helyi közelet egyik, de többnyire a leginkább konfliktusokkal terhelt területe.

Az állam a szociálpolitikáért viselt felelősség jelentős részét megosztotta az önkormányzatokkal, figyelemmel arra, hogy az önkormányzatoknak lényegesen nagyobb az ismeretük a helyi közösség valós szükségleteiről, mint bárki másnak.

A települések a helyi társadalom integrációjának fenntartásában érdekeltek, hisz a feladatellátás, a helyi közelet célja és „tárgya” is az ember, annak jóléte és megelégedettsége. Az önkormányzatok rendkívül sokrétű feladatainak ellátása mind ennek a célnak az elérését szolgálja.

Az önkormányzatok szociális feladatait a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) szabályozza.

Az Szt. 92. § (3) bekezdése rögzíti az Önkormányzat kötelezettségét a szociális szolgáltatástervezési koncepció készítésére, illetve felülvizsgálatára a következők szerint:

„A legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében – jogszabályban meghatározottak szerint – szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el.”

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000.(I.7.) SZCSM rendelet (a továbbiakban: SZCSM rendelet) 111/A. § (5) bekezdése értelmében „A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat, illetve a társulás két évente felülvizsgálja és aktualizálja.”

A Derecske város területén élő lakosság számára fontos, hogy a fenti törvény által előírt, a szociális ellátás területén garantált szolgáltatások álljanak rendelkezésre. Ennek biztosításában meghatározó szerepe van a szolgáltatástervezési koncepciónak.

A koncepció elsődleges célja, hogy az ellátási kötelezettség keretébe tartozó feladatok tervezését, a hiányzó ellátások megszervezésének módjait, a más fenntartókkal történő kapcsolattartás feladatait határozzák meg.

Az SZCSM rendelet 111/A. § (1) bekezdése meghatározza azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a koncepciónak különösen tartalmaznia kell.

Ezek a következők:

- a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,
- az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,
- a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,
- az egyes ellátotti csoportok, így az idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

A koncepcióalkotás egyik fontos alapelve a partnerség. Az SZCSM rendelet 111/A. § (4) bekezdés első két mondata értelmében „A szolgáltatástervezési koncepciót az önkormányzat az elfogadást megelőzően véleményeztetni az intézményvezetőkkel és a nemzetiségi önkormányzattal. A koncepció végleges változatának elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi.”

A 2004-ben elfogadott koncepció megalkotása óta eltelt 18 évben a szociális törvény személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokat szabályozó fejezete több alkalommal, jelentős mértékben módosult.

Változtak az ellátási formák, a szolgáltatások köre, elnevezésük, tartalmuk, igénybevételük feltételrendszere, továbbá többször módosult a személyes gondoskodás megszervezésére kötelezettek köre is.

Jelentős változások – a járási rendszer kialakításával összefüggésben – elsősorban a szociális igazgatás és ellátás területén következtek be.

Változott továbbá a finanszírozási rendszer is. Mindezek a változások jelentős mértékben befolyásolják a szociális ellátórendszer egészét.

I. Helyzetkép Derecske városban

"Derecske: Nagyközség, Bihar vármegye derecskei járásban, a Kállóér mellett, (1910-ben) 1942 házzal és 9286 magyar lakossal, járási szolgabírói hivatal és járásbíróság székhelye. Van telekkönyve, takarékpénztára, többféle egyesülete, 3 gőzmalma, 2 téglagyára, vasúti állomása, posta-, táviró- és telefonhivatala. Termékeny határa 10.320 hektár. Közelében nagy sziksós tó van, melynek kiszáradása után szódát nyernek. Régebben nagy szódagyár volt itt. A Derecskénél elfolyó Kék-Kálló patakban 1755-ben szép gyöngyragylókat találtak."

Révai Nagy Lexikona

I.1. Derecske város helyzetét bemutató általános adatok

Derecskei Közös Önkormányzati Hivatal

címe: 4130 Derecske, Köztársaság út 87.

telefon: 54/410-078

fax: 54/548-089

e-mail: titkarsag@derecske.hu

webcím: www.derecske.hu

polgármester: Bordán Szabolcs

a hivatalt vezeti: Varsányiné dr. Antal Erzsébet

Derecske Város Önkormányzat képviselő-testület: 9 fő

Derecskei Roma Nemzetiségi Önkormányzat: 3 fő

Bizottságok:

- Kulturális, Oktatási, Ifjúsági és Sport Bizottság
- Szociális Bizottság
- Pénzügyi és Településfejlesztési Bizottság

Az önkormányzat intézményei:

- Mese-Vár Óvoda és Bölcsőde
- Derecske Városi Művelődési Központ és Könyvtár
- Derecskei Szociális, Család- és Gyermejjóléti Központ

Az önkormányzat közhasznú társasága:

- Derecskei Városgazdálkodási Nonprofit Kft.

A város megyeszékhelytől való távolsága: 22 km

Szomszédos városoktól való távolsága:

Hajdúszoboszló 20 km

Berettyóújfalu 15 km

Népesség száma (2022. január 1-jén): 8 651 fő

Bölcsődei férőhely (2022. január 1-jén): 28 fő

Bölcsődés gyermek (2022. január 1-jén): 26 fő

Óvodai férőhely (2022. január 1-jén): 360 fő

Óvodai elhelyezett gyermek (2022. január 1-jén): 300 fő

Elérhető szolgáltatások: háziorvosi, házi gyermekorvosi, ügyeleti ellátás, fogorvosi ellátás, laboratórium¹, óvoda, bölcsőde, gyógyszertár, mentő, rendőrség, pszichiátriai betegek otthona, család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ, hajléktalanok éjjeli menedékhelye, művelődési ház, könyvtár, sportcsarnok, uszoda, sportpálya, kereskedelmi létesítmények, takarékszövetkezet, postahivatal, hulladékszállítás, OTP bankfiók, vasútvonal, benzinkút, járási hivatal, 47. sz. főútvonal adta előnyök.

Kórház: 15 km-re

Tűzoltóság: 15 km-re

Hotel-motel: 11 km-re

Gyógyfürdő: 20 km-re

Vámszabadterület: 18 km-re

Repülőtér: 22 km-re

---

¹ J0-s laboratórium üzemeltetését a területileg illetékes kórház hetente két napon, hétfő és péntek délelőtt, napi 3-3 óra időtartamban biztosítja az orvosi rendelő épületében

I.2. Derecske város demográfiai helyzete

A rendelkezésre álló településstatisztikai adatokból megállapítható, hogy a település lakosságának száma Hajdú-Bihar Megye lakosságához hasonlóan – a korábbi évek tendenciájának megfelelően – tovább csökken, mely a természetes fogyással és az elvándorlás növekedésével magyarázható (1 táblázat).

**Derecske város állandó lakosainak száma 2008. évtől
(január 1-jei adatok alapján)**

Év	Derecske lakosságszáma (fő)	Hajdú-Bihar megye lakosságszáma (fő)
2008.	9 276	555 592
2009.	9 246	554 986
2010.	9 230	553 761
2011.	9 126	552 292
2012.	9 080	550 939
2013.	9 039	549 949
2014.	9 035	549 515
2015.	8 977	548 950
2016.	8 859	548 077
2017.	8 789	546 893
2018.	8 747	544 997
2019.	8 715	543 043
2020.	8 682	541 285
2021.	8 677	539 771
2022.	8 651	536 682

1. táblázat

Derecske városban az élve születések és a halálozások számát – az alábbi táblázatban – megfigyelve megállapítható, hogy az utóbbi években a halálozások száma kivétel nélkül meghaladja a születések számát (2. táblázat).

Születések, halálozások számának alakulása Derecske városban 2007-2021. év között

Év	Születések száma² (fő)	Halálozások száma³ (fő)	Természetes szaporodás/<u>fogyás</u>
2007.	104	128	24
2008.	93	103	10
2009.	93	108	15
2010.	85	104	19
2011.	80	113	33
2012.	78	107	29
2013.	92	111	19
2014.	87	106	19
2015.	88	108	20
2016.	89	107	18
2017.	72	126	54
2018.	92	97	5
2019.	96	120	24
2020.	102	111	9
2021.	86	127	41

2. táblázat

A lakónépesség korösszetételét megfigyelve kiderül, hogy az idősebb korcsoport aránya növekszik. A nyugdíjas korúak aránya – jellemzően – folyamatosan emelkedik, miközben a 0-14 éves korosztály aránya csökken az utóbbi két év kivételével (*3. táblázat*).

---

² védőnői szolgálat tájékoztatása alapján

³ temetkezési vállalat tájékoztatása alapján

**Derecske város állandó lakossága korcsoportos bontásban 2008-2022. év között
(január 1-jei adatok alapján)**

Év	0-14 évesek (fő)	15-60 évesek (fő)	60 év feletti (fő)	60 év feletti aránya az össz- népességhez viszonyítva (%)
2008.	1 496	6 194	1 625	17,4
2009.	1 510	6 100	1 666	17,9
2010.	1 459	6 097	1 690	18,2
2011.	1 425	6 087	1 718	18,6
2012.	1 393	5 986	1 747	19,1
2013.	1 390	5 936	1 754	19,3
2014.	1 399	5 852	1 788	19,7
2015.	1 378	5 781	1 818	20,3
2016.	1 355	5 650	1 854	20,9
2017.	1 345	5 542	1 902	21,6
2018.	1 340	5 463	1 944	22,2
2019.	1 330	5 420	1 965	22,5
2020.	1 247	5 464	1 971	22,7
2021.	1 331	5 355	1 991	22,9
2022.	1 351	5 337	1 963	22,7

3. táblázat

Összességében megállapítható, hogy a lezajlott demográfiai, társadalmi-gazdasági változások eltérően érintették a lakosság egyes rétegeit. A település korfáját tekintve a gazdaságilag aktív réteg van túlsúlyban, amelyen belül a halálozási arányszám a korábbi évekhez hasonló.

Igaz, hogy a 2020-as év a gyermek-születés számot tekintve enyhén kiugró volt, mégis általánosságban elmondható, hogy napjainkban kevés gyermek születik, ugyanakkor lassan, de folyamatosan emelkedik a 60 év feletti lakosság száma. Ennek következtében az egyre növekvő időskorú lakosság életminőségének javítására kiemelt figyelmet kell fordítani

Mіндеzen tényezők fokozottabban indokolják a személyes gondoskodás egyes formáinak biztosítását, a rászorultak ellátását, melyek egyes elemeinek megszervezését a jogszabályok a települési önkormányzatok kötelező feladatává tették.

I.3. Szociális szolgáltatások iránti igény Derecske városban

Ma Magyarországon a társadalom fokozatos elöregedésének lehetünk tanúi, mint a fejlett világban bárhol. Az elöregedési folyamatok új kihívást jelentenek a szociális gondoskodás különféle területein. E társadalmi tendencia a szociális ellátó rendszerre egyre nagyobb terhet ró.

Hazánkban az idősgondozás legoptimálisabb megoldását a házi gondozás és ápolás biztosítja. Ez az ellátási forma lehetővé teszi az idős emberek otthonukban történő gondozását, ápolását, ezáltal az önálló életvitel fenntartását. Az egyénhez igazodó gondozással elkerülhetővé válik, vagy hosszabb időre kitolható egy olyan állapotromlás, mely megakadályozza, hogy az idős ember idősek otthonába vagy krónikus betegosztályra kerüljön.

A szociális biztonság megteremtése érdekében gondoskodni kell arról, hogy a szűkséget szenvedő személyek ne maradjanak ellátás nélkül. Esetleges „társadalmi kockázat” bekövetkezésekor biztosítani kell azt, hogy az egyén vagy a család életszínvonala ne süllyedjen túlságosan nagyot.

Településünkön az utóbbi években felerősödött a szociális szolgáltatás iránti igény, a szolgáltatás biztosításának a színvonala.

A személyes gondoskodás keretében alapellátásként biztosított étkeztetés és házi segítségnyújtás keretszámai általában telítettek.

A támogató szolgálat kiépítésével lehetővé vált a fogyatékos személyek lakókörnyezetükben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A városunkban működő idősök nappali ellátását biztosító intézménynek a célja az, hogy a hiányzó családi gondoskodást pótolja, javítson az idősök szociális helyzetén, a rászorultaknak kulturális körülményeket biztosítson, a tétlenséggel járó káros hatásokat megelőzze, valamint egészségi és higiénés viszonyait javítsa.

A személyes gondoskodás területén működtetett, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság által fenntartott bentlakásos szociális intézmények maximális kihasználtsággal működnek. Emiatt szükséges az alapellátó rendszer fejlesztése, szakszerű működtetése. Amennyiben az ellátott állapota, körülményei indokolják, természetesen sor kerül a szociális intézményben történő elhelyezésre. Törekedni kell azonban ennek elkerülésére, a rászoruló otthonában történő gondozására.

I.4. A szociális ellátások és szolgáltatások jellemzői településünkön, aktuális adatok

I.4.1. Az ellátási kötelezettség jelen állapota

Az Szt. 57. § (1) bekezdése alapján szociális alapszolgáltatások

- 1) a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,
- 2) az étkeztetés,
- 3) a házi segítségnyújtás,
- 4) a családsegítés,
- 5) a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- 6) a közösségi ellátások,
- 7) a támogató szolgáltatás,
- 8) az utcai szociális munka,
- 9) a nappali ellátás.

Az Szt. 86. § (1) és (2) bekezdésére tekintettel Derecske Város Önkormányzata részéről kötelezően ellátandó szociális alapszolgáltatás az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a családsegítés és az idősek nappali ellátása. A nem kötelező feladatok közül – a kötelező feladatokon túl – önkormányzatunk a támogató szolgáltatást, valamint a pszichiátriai betegek és fogyatékosok nappali ellátását is biztosítja.

Derecske Város Önkormányzata a szociális alapszolgáltatások közül a szociális étkeztetést, a fogyatékosok, idősek és pszichiátriai betegek nappali ellátását, a házi segítségnyújtást, valamint a támogató szolgáltatást – 2017. január 1-jei hatállyal – fenntartóváltással továbbműködtetésre átvette a Bihari Szociális Nonprofit Kft-től.

Ezen ellátásokat az önkormányzat a 2016. január 1-jei hatállyal létrehozott intézménye, a Derecskei Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ (székhelye: 4130 Derecske, Köztársaság út 86.) révén biztosítja tovább.

A Központ a 4130 Derecske, Bocskai utca 6. szám alatt az étkeztetést, a házi segítségnyújtást, az idősek és pszichiátriai betegek nappali ellátását Derecske ellátási területtel, a támogató

szolgáltatást Derecske, Konyár, Sáránd ellátási területtel látja el, mely 2017. április 1-jétől kibővült Berettyóújfalual.

A fogyatékos személyek nappali ellátását Derecske és Konyár ellátási területtel a 4130 Derecske, Morgó tanya 1. szám alatti telephelyén biztosítja.

A Derecskei Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ feladata mindezen túl igen sokrétű. Feladataikat a következő 3 nagy csoportban lehet összefoglalni:

- 1) Speciális szolgáltatások biztosítása: minden szolgáltatás előzetes egyeztetés alapján érhető el, a központi telefonszámon
  - pszichológiai tanácsadás,
  - jogi tanácsadás,
  - kapcsolattartási ügyelet,
  - készenléti szolgálat – 24 órában működő telefonos segítségnyújtás a krízisbe kerülő családok, egyének részére, mely az alábbi telefonszámon érhető el: +36 (20) 218 5871,
  - jelzőrendszeri tanácsadó, aki koordinálja, és összehangolja a jelzőrendszeri tagok munkáját, segítséget nyújt, szükség szerint intézkedik,
  - óvodai, iskolai szociális segítő tevékenység – a járásban található köznevelési és közoktatási intézmények egészét lefedő szolgáltatás,
  - szociális diagnózis felvétele – szociális szükségletfelmérő kérdőív.

A pszichológiai tanácsadás és jogi tanácsadás szolgáltatásokat az intézmény a Derecske Városi Jóléti Szolgálat Alapítványon keresztül biztosítja a városban.

- 2) Gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenység
  - kezdeményezi a gyermek védelembevételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vétel,
  - javaslatot készít a veszélyeztettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a

gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,

- együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében családgondozást végez – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
- utógondozást végez – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
- védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, családgondozást végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv) készíti.

3) Szakmai támogatás nyújtása az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára

- a család- és gyermekjóléti központ a járás területén működő család- és gyermekjóléti szolgálat feladatainak szakmai támogatása érdekében havi rendszerességgel esetmegbeszélést tart a szolgálatok számára és szükség szerint konzultációt biztosít, tájékoztatja a szolgálatokat az általa nyújtott szolgáltatásokról, az azt érintő változásokról, illetve a járás területén elérhető, más személy, illetve szervezet által nyújtott, közvetíthető szolgáltatásokról, ellátásokról,
- ha a család- és gyermekjóléti központ a család- és gyermekjóléti szolgálat feladatkörébe tartozó szolgáltatás szükségességét észleli, a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenység esetén bevonja a család- és gyermekjóléti szolgálatot a szolgáltatás nyújtásába, egyéb esetben felhívja a család- és gyermekjóléti szolgálatot a szolgáltatás nyújtására,
- a munkatársak szakmai támogatást nyújtanak a településen dolgozó szolgálat munkatársainak, együttműködnek a különböző szolgálatokkal, intézményekkel, alapítványokkal, közreműködnek a munkatársak szakmai továbbképzésében, lehetőséget

nyújtanak az eseti problémák megbeszélésére szupervízió biztosításában, tréningek szervezésében, folyamatos tájékoztatást nyújtanak a kompetenciahatárokról a szolgálat és a központ munkatársai között,

- az intézmény - szoros együttműködésben a helyi szolgálatok szakembereivel - próbál hathatós, komplex segítséget nyújtani a válsághelyzetben, krízisben, veszélyben lévő gyermekek, családok számára.

A szociális ellátás területén különösen kiemelkedő fontosságú a Bihari Egyesített Szociális Intézmény, mint szakosított ellátást nyújtó intézmény.

A 4130 Derecske, Sas utca 1. szám és a 4130 Derecske, Morgó tanya 1. szám alatti intézményegységekben értelmi fogyatékosok és pszichiátriai betegek ápoló-gondozó, illetve rehabilitációs ellátása folyik.

Az intézmény feladata az önmaga ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes értelmi fogyatékosok és pszichiátriai betegek ápolása, gondozása és rehabilitációja. Célja: az ellátást igénybe vevő fogyatékoságának, életkorának, egészségi állapotának megfelelő szinten tartó, képességfejlesztő, munkavégzés célú foglalkoztatása, az ellátottak személyes szükségleteit kielégítő, minőségi szolgáltatás nyújtása.

A korábban a Bihari Szociális Szolgáltató Nonprofit Kft. részéről biztosított jelzőrendszeres házi segítségnyújtást – az intézmény átszervezése után – a Debreceni Szociális Szolgáltató Központ (székhelye: 4032 Debrecen, Böszörményi út 148.) vette át.

Az éjjeli menedékhely működtetése, valamint a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás az önkormányzat és a Derecske Városi Jóléti Szolgálat Alapítvány (székhelye: 4130 Derecske, Dr. Mustó Sándor utca 19.) között megkötött együttműködési megállapodásban foglaltak alapján valósul meg.

Az Alapítvány szervezeti egységei:

- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat,
- Éjjeli Menedékhely.

Az Alapítvány közel 30 éve, 1993. óta végez Derecskén szociális és gyermekvédelemmel összefüggő feladatokat, folyamatos ellátási szerződésben állva a helyi önkormányzattal. Jelenleg az ellátási szerződések értelmében Derecske, Mikepércs és Tépe településeken látja el az Alapítvány

a család- és gyermekjóléti szolgáltatást.

A családsegítés, hajléktalan ellátás és a gyermekjóléti tevékenységgel kapcsolatos alapfeladatok mellett számtalan kiegészítő programot is megvalósít működése során a szervezet. E kiegészítő programokkal mind a családok, mind a gyermekek helyben érhetnek el olyan szolgáltatásokat, melyek segítik a mindennapok problémáinak megoldását. Az alapítvány az önkormányzatoktól ellátási szerződés alapján térítést kap a szolgáltató tevékenységért. Az alaptevékenységen túli programokra pályázatokból igyekeznek forrást találni.

A településen szociális alapellátásokat – az önkormányzat mellett – civil szervezetek is nyújtanak (pl.: Baptista Tevékeny Szeretett Misszió). Ezek a szervezetek tevékenységükkel olyan többlétszolgáltatást biztosítanak, mellyel kiegészítik az önkormányzat által kötelezően ellátandó és önként vállalt szociális alapszolgáltatásokat.

2013. január 1. napjától felállt a járási rendszer, létrejöttek a járási hivatalok. Derecske járásszékhely településnek minősül. A jelenleg hatályban lévő, a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 86/2019. (IV. 23.) Korm. rendelet értelmében Derecske, Esztár, Hajdúbagos, Hosszúpályi, Kismarja, Kokad, Konyár, Létavértes, Mikepércs, Monostorpályi, Pocsaj, Sáránd és Tépe települések alkotják a Derecskei Járást.

Az Szt. módosításának következtében az alábbi ügykörök kerültek járási hivatali hatáskörbe:

1. 2013. január 1-jétől:
  - alanyi és normatív közgyógyellátás
  - hadigondozás
  - alanyi jogú ápolási díj
  - időskorúak járadéka
  - egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság
2. 2015. március 1-jétől:
  - foglalkoztatást helyettesítő támogatás
  - rendszeres szociális segély (ezen időponttól egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás)

Ezek az ügykörök ma a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Derecskei Járási Hivatalában intézhetők (címe: 4130 Derecske, Köztársaság út 126.).

I.4.2. Pénzbeli ellátások

Az Szt. 25. § (1) bekezdése alapján a jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására, illetve a különös méltánylást érdemlő személyes élethelyzetére figyelemmel pénzügyi szociális ellátás nyújtható.

Szociális rászorultság esetén a jogosult számára a járási hivatal az Szt-ben meghatározott feltételek szerint:

- időskorúak járadékát,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatást,
- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást,
- gyermekek otthongondozási díját,
- ápolási díjat (ápolási díj, kiemelt ápolási díj, emelt összegű ápolási díj)

állapít meg.

A jelenlegi szabályozás értelmében a települési önkormányzat képviselő-testülete az Szt-ben, illetve az önkormányzati rendeletében meghatározott feltételek szerint települési támogatást állapít meg.

1.4.2.1. Időskorúak ellátása

Időskorúak járadéka

Az Szt. 32/B. § (1) bekezdése alapján „Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal időskorúak járadékában részesíti azt

- a) a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 85%-át,
- b) az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%-át,
- c) az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 135%-át.”

2018. évtől az időskorúak járadékának az Szt. 32/B. § (1) bekezdés szerinti jövedelmi jogosultsági határai a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 62. § (1) bekezdésében meghatározott szabályok szerint, a nyugdíjemeléssel megegyező arányban emelkednek. Az időskorúak járadéka jövedelmi jogosultsági határainak forintban kifejezett összegét a Kormány évente rendeletben meghatározza.

Az aktív korúak ellátására való jogosultságnak a nyugdíjkorhatár betöltésére tekintettel történő megszüntetése esetén a járási hivatal a döntés véglegessé válását követően haladéktalanul, hivatalból eljárást indít az időskorúak járadékára való jogosultság megállapítása iránt. A jogosultság megállapítása esetén annak kezdő napja az aktív korúak ellátására való jogosultság megszűnését követő nap.

A járási hivatal időskorúak járadékában részesíti az Szt. 3. § (3) bekezdés b) pontjában, valamint (4) bekezdésében meghatározott személyt, amennyiben az Szt.-ben foglalt feltételeknek megfelel.

Az időskorúak járadékának havi összege jövedelemmel nem rendelkező Szt. 32/B. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 85%-a (24.225.-Ft.), az (1) bekezdés b) pontja szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%-a (28.500.-Ft.), míg az (1) bekezdés c) pontja szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 135%-a (38.475.-Ft.); jövedelemmel rendelkező jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 85%-ának és a jogosult havi jövedelmének a különbözete.

Az időskorúak járadékának megállapítására 2013. január 1-től a járási hivatal rendelkezik hatáskörrel.

1.4.2.2. Aktív korúak ellátása

Az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapítása a járási hivatal hatáskörébe tartozik.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

- a) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy
- c) aki fogyatékosági támogatásban részesül [az a)–c) pont szerinti személy a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy], vagy
- d) akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői ellátás) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- e) akinek esetében az álláskeresői ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény alapján álláskeresői ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy
- f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- g) akinek esetében a gyermekek otthongondozási díja, az ápolási díj, a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.) szerinti gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött,

feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a (jelenleg: 22.800.-Ft.).

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás megállapítására 2015. március 1-jétől rendelkezik hatáskörrel a járási hivatal.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (korábban: rendszeres szociális segély)

Az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján

- a) egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- b) 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban, örökbefogadói díjban – és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben [a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 41. § (3) bekezdés], illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani,

egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult.

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (korábban: rendszeres szociális segély) megállapítására 2015. március 1-jétől kezdődően a járási hivatal jogosult.

Települési támogatás

A képviselő-testület az Szt. rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként – önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján, pénzbeli vagy természetbeni formában – települési támogatást nyújt. Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen

- a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- c) a gyógyszerkiadások viseléséhez,
- d) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások – így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások – vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak (Szt. 45. § (4) bekezdése).

A rendkívüli települési támogatás kérelemre és hivatalból – különösen nevelési-oktatási intézmény, gyámhatóság vagy más családvédelemmel foglalkozó intézmény, illetve természetes személy vagy a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó társadalmi szervezet kezdeményezésére – is megállapítható.

Derecske Város Önkormányzat Képviselő-testületének a szociális ellátásokról és a személyes gondoskodást nyújt alapszolgáltatásokról szóló 8/2013.(II.28.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Helyi szociális rendelet) 9. § (3) bekezdése értelmében „az Szt. 45. § (4) bekezdésén túl létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetnek kell tekinteni, ha kérelmező

- a) lakásában rendkívüli esemény miatt súlyos kár keletkezett,
- b) betöréssel, lopással jelentős kárt okoztak,
- c) esetenként egy-egy betegség miatt magas gyógyszer vagy gyógyászati segédeszköz költsége jelentkezik,
- d) súlyos közlekedési balesetet szenvedett,
- e) lakhatáshoz kapcsolódó költségeinek (villanydíj, fűtés költsége (gázdíj, vegyes tüzelés esetén tűzifa, szén), vízdíj, lakáshitel) megfizetése a kérelmező vagy családjának létfenntartását veszélyezteti.

Rendkívüli települési támogatás igényelhető:

- a) átmenetileg nehéz anyagi helyzetbe került személy vagy család kiadásainak mérséklésére vagy
- b) eseti gyógyszerkiadás mérséklésére (gyógyszersegély) azon személyek vagy családok támogatására, akiknek az eseti gyógyszer vagy gyógyászati segédeszköz költségük olyan magas, hogy azt nem képesek viselni vagy
- c) gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel nyújtott pénzbeli támogatásra vagy
- d) elhunyt személy eltemettetésének költségeihez való hozzájárulásként.

Rendkívüli települési támogatás állapítható meg azon személy részére, aki rendkívüli élethelyzetbe került vagy létfenntartási gondokkal küzd és családjában az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 %-át, egyedül élő esetén a 200 %-át nem haladja meg.

Az előzőekben ismertetettek túl rendkívüli települési támogatás állapítható meg azon személy részére is, akinek, illetve családjának megélhetése valamilyen előre nem látható esemény: elemi kár, betegség vagy haláleset bekövetkezése okán igazolt módon veszélyeztetve van és családjában az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át, egyedül élő esetén a 300 %-át nem haladja meg.

Az eseti jelleggel megállapított rendkívüli települési támogatás összege esetenként 2.000 Ft-tól 20.000 Ft-ig terjedhet. Kivételt képeznek ez alól azok a különös méltánylást érdemlő esetek, mint az elemi kár, a haláleset és a betegség, amikor magasabb összeg megállapítására is sor kerülhet.

Gyermekek otthongondozási díja

Gyermekek otthongondozási díjára jogosult az a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő, aki

- a) a súlyos fogyatékosságából eredően önellátásra képtelen vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekéről, vagy
- b) a tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik.

Egy szülő számára egyidejűleg csak egy gyermekek otthongondozási díjára való jogosultság állapítható meg. Egyazon gyermekre tekintettel csak egy szülő számára állapítható meg a gyermekek otthongondozási díja.

A gyermekek otthongondozási díjának havi összege a 2019. évben 100 000 forint. A 2019. évet követően a gyermekek otthongondozási díjának havi összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

Ha a szülő több olyan gyermekéről is gondoskodik, akire tekintettel a gyermekek otthongondozási díjára való jogosultsága megállapítható lenne, számára – e feltételek fennállásának időtartama alatt – a 100 000 forint másfélszeresében megállapított ellátást kell folyósítani.

A gyermekek otthongondozási díjának megállapítása a járási hivatal hatáskörébe tartozik.

Ápolási díj

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

Ápolási díj, valamint kiemelt és emelt összegű ápolási díj megállapítására az Szt. 25. § (3) bekezdése alapján a járási hivatal rendelkezik hatáskörrel.

I.4.3. Természetben nyújtott szociális ellátások

Települési önkormányzatunk természetben nyújtott szociális ellátásként biztosítja:

- a települési támogatást,
- lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez természetben nyújtott támogatást és
- a köztemetést.

Települési támogatás

A Helyi szociális rendelet alapján a rendkívüli települési támogatás iránti kérelem elbírálásakor, amennyiben hivatalos tudomás, vagy környezettanulmány lefolytatása alapján kétséges a rendkívüli települési támogatás rendeltetésszerű felhasználása, vagy a kérelmező azt kéri, a rendkívüli települési támogatást természetben kell megállapítani.

Az élelmiszerre, tüzelősegélyre, gyógyszersegélyre, tankönyv- és tanszervásárlás támogatására vagy gyermek szemüveggészítésének támogatására, továbbá a közüzemi díjak kifizetéséhez igényelt rendkívüli települési támogatást természetben nyújtott szociális ellátásként kell megállapítani. Az élelmiszer- és gyógyszersegély kizárólag szociális utalvány formájában állapítható meg. A tüzelősegélyre, tankönyv- és tanszervásárlás támogatására vagy a gyermek szemüveggészítésének támogatására, továbbá közüzemi díjak kifizetéséhez igényelt rendkívüli települési támogatást közvetlenül a szolgáltató vagy a közüzemi szolgáltató felé kell utalnia az önkormányzatnak.

Lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez természetben nyújtott támogatás

2021 júliusától a Helyi szociális rendelet értelmében a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás díjának 50%-a erejéig települési támogatás állapítható meg annak a 65. életévét betöltött, egyedül élő személynek, aki a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást 60 liter űrmértékű hulladékgyűjtő edényzet (a továbbiakban: gyűjtőedény) használatával veszi igénybe, továbbá annak a 65. életévét betöltött személyt is, aki legfeljebb egy – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 8:1. § (1) bekezdés 1. pontja szerinti – közeli hozzátartozójával él együtt, és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást 80 liter űrtartalmú gyűjtőedény használatával veszi igénybe. Az egyedül élő személy részére akkor állapítható meg a támogatás, ha a jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 600 %-át nem haladja meg, míg a két fős háztartás esetében, ha a kérelmező családjában az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 500 %-át nem haladja meg.

Köztemetés

Az önkormányzatunk gondoskodik azon elhunyt személy közkölségen történő eltemettetéséről – a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül – akinek nincs vagy nem lelhető fel eltemettetésre köteles hozzátartozója, vagy az erre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik (Szt. 48. §).

Az elhunyt személy eltemettetésére köteles személy a köztemetés költségeinek megtérítése alól mentesíthető, amennyiben

- a) egyedül élő és havi jövedelme a nyugdíjminimum 120%-át nem éri el, vagy
- b) családjában az egy főre jutó havi jövedelem a nyugdíjminimum 100%-át nem éri el és kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik.

Az elhunyt személy eltemettetésére köteles személy a megtérítendő összeg 50%-ának megfizetése alól mentesíthető, amennyiben

- a) egyedül élő és havi jövedelme a nyugdíjminimum 200%-át nem éri el, vagy
- b) családjában az egy főre jutó havi jövedelem a nyugdíjminimum 150%-át nem éri el, és kiskorú gyermek ellátásáról gondoskodik.

Az 50 %-os megfizetés alóli mentesítés után fennmaradó megtérítendő összeg visszafizetésére, az elhunyt személy eltemettetésére köteles személy kérelmére legfeljebb hat havi részletfizetés engedélyezhető.

Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

2013. január 1-jétől a járási hivatal az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát, akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120%-át, vagy aki egyedül élő és jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.

Közgyógyellátás

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy – külön jogszabályban meghatározottak szerint – térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott járóbeteg-ellátás keretében rendelhető egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyszerekre – ideértve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is – gyógyszerkerete erejéig, egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra.

2013. január 1. napjától az alanyi és a normatív közgyógyellátásra való jogosultságról a járási hivatal dönt. Az alanyi közgyógyellátásra való jogosultságot négy évre, a normatív közgyógyellátásra való jogosultságot két évre állapítják meg.

Településünkön 2015. március 1-jétől a Helyi szociális rendelet nem biztosít lehetőséget méltányosságból történő közgyógyellátásra való jogosultság megállapítására.

I.4.4. Szociális szolgáltatások

A szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.

A személyes gondoskodás magába foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások a korábbiakban már említettek szerint:

- az étkeztetés,
- a házi segítségnyújtás,
- a családsegítés,
- a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- a közösségi ellátások,
- a támogató szolgáltatás,
- az utcai szociális munka és
- a nappali ellátás.

Az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást

- az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,
- a rehabilitációs intézmény,
- a lakóotthon,
- az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény,
- a támogatott lakhatás,
- az egyéb speciális szociális intézmény

nyújtja.

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt a rászorult személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

Szociális alapszolgáltatások

a. Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- koruk,
- egészségi állapotuk,
- fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- szenvedélybetegségük vagy
- hajléktalanságuk miatt.

A jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési önkormányzatnak rendeletben kell meghatározni.

Településünkön jelenleg az önkormányzat intézménye, a Derecskei Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ biztosít étkeztetést az ételnek házhoz történő szállításával azon szociálisan rászorultak részére, akik napi egyszeri meleg étkeztetésükről nem tudnak gondoskodni, vagy róluk nem gondoskodnak. Szociális étkeztetés biztosításához 100 fő alatt szakember alkalmazása nem szükséges, 100 fő felett 1 fő asszisztens alkalmazása válik indokolttá. Jelenleg az intézmény átlagosan 300 fő étkeztetését biztosítja.

Az étkeztetésért fizetendő személyi térítési díj megállapítását – figyelembe véve az ellátott rendszeres havi jövedelmét, valamint az intézményi térítési díjat – az ellátási szerződésben foglaltakra tekintettel a Központ intézményvezetője határozza meg.

b. Házi segítségnyújtás

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget – vagy a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló – személyi gondozást kell nyújtani.

Szociális segítség keretében biztosítani kell

- a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
- a háztartási tevékenységben való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítését.

Személyi gondozás keretében biztosítani kell

- az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- a szociális segítség keretében meghatározott feladatokat.

Házi segítségnyújtás keretében a Derecskei Szociális, Család- és Gyermejjóléti Központ gondoskodik azon időskorú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek és róluk nem gondoskodnak. Továbbá azokról a pszichiátriai betegekről és fogyatékos személyekről, akik állapotukból adódóan az önálló életvitellel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek.

A házi segítségnyújtásban részesíthetők keretszáma 30 főben került megállapításra, ettől eltérni a működési engedély módosításával lehet.

Az alapellátásért fizetendő személyi térítési díj megállapítása a Központ intézményvezetője által történik, figyelembe véve az ellátott rendszeres havi jövedelmét, valamint a megállapított intézményi térítési díjat.

c. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

- az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,
- a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,
- szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult

- az egyedül élő 65 év feletti személy,
- az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy
- a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

A súlyos fogyatékoságot, a pszichiátriai betegséget és az egészségi állapot miatti indokoltságot külön jogszabály szerint kell igazolni.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítása 2013. július 1-től állami feladat, melyet településünkön a Debreceni Szociális Szolgáltató Központ biztosít.

d. Támogató szolgáltatás

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A támogató szolgáltatás feladata a fogyatékoság jellegének megfelelően különösen

- az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése),
- az általános egészségi állapotnak és a fogyatékoság jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása,
- információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása,
- a jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőségének biztosítása,
- segítségnyújtás a fogyatékos személyek kapcsolatkézségének javításához, családi kapcsolatainak erősítéséhez speciális, önszorgató csoportokban való részvételükhöz,
- egyes szociális alapszolgáltatási részfeladatok biztosítása a fogyatékos személyek speciális szükségleteihez igazodóan,
- segítségnyújtás a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósulásához, valamint a családi, a közösségi, a kulturális, a szabadidős kapcsolatokban való egyenrangú részvételhez szükséges feltételek biztosítása,

- a fogyatékos személy munkavégzését, munkavállalását segítő szolgáltatások elérhetőségének, igénybevételének elősegítése.

Az önkormányzat a Derecskei Szociális, Család- és Gyermejjóléti Központ útján biztosítja a támogató szolgáltatást.

A támogató szolgáltatás feladategységben meghatározott kerete: 3 896.

A támogató szolgáltatáson belül szállító szolgálat működik. A központ az igényeknek megfelelően személyszállítással biztosítja a sérültek számára a közszolgáltatásokhoz, az egészségügyi, szociális ellátásokhoz, valamint a kulturális eseményekhez való hozzájutást.

A szolgáltatás időpontját mindenkor az ellátottak igényei határozzák meg. A szállító szolgáltatást jelenleg 14 fő fogyatékos személy, továbbá 5 fő gyermek részére biztosítja a Központ. Az 5 gyermek szállításával a Központ a gyermekek mindennapi iskolai jelenlétét biztosítja.

e. Nappali ellátás

A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

- tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- az Szt. 93. § (4) bekezdése szerinti kivétellel a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak – ide nem értve az idős személyeket – napközbeni étkeztetését.

Rendkívül indokolt esetben nappali ellátás olyan fogyatékos személyek részére is biztosítható, akire nézve szülője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban vagy ápolási díjban részesül.

e/1. Idősek nappali ellátása

Településünkön a Derecskei Szociális, Család- és Gyermejkölési Központ biztosítja az idősek nappali ellátását. Az idősek ellátása a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére. A Központ lehetőséget biztosít étkeztetés igénylésére is.

Az engedélyezett férőhelyek száma 30 fő. A szociális szolgáltatásért az intézményvezető személyi térítési díjat állapít meg.

Az ellátást férfiak körében elsősorban a közép- és idős korosztály veszi igénybe, mégpedig a megromlott egészségi állapotú, egyedülálló férfiak, valamint az özvegy, egyedül maradt, idős férfiak. Ugyanakkor a nők körében az ellátás igénybevétele az időskorúak körében jellemzőbb, akik özvegyen, egyedül élnek, és róluk nem gondoskodnak.

e/2. Pszichiátriai betegek nappali ellátása

A pszichiátriai betegek nappali ellátása azon személyek részére nyújt segítséget, akik egyrészt önálló életvezetésre pszichés – mentális nehézségeik miatt nem, vagy csak részben képesek, másrészt életvezetésükben bizonyos fokú segítséget igényelnek, iskolai oktatásra már nem jogosultak, speciális eszközökkel fejleszthetők, tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, akik nagy részben önkiszolgálóak, nem igényelnek állandó orvosi ellátást, illetve a meglévő nehézségeik ellenére alkalmazkodni tudnak társaikhoz. A pszichiátriai kórképük – a külső szakellátórendszer hatására – terápiákkal, gyógyszeres kezeléssel ambuláns módon jól befolyásolható.

A pszichiátriai betegek nappali ellátását szintén a Központ végzi. Az ellátottak száma 30 fő, akiknek lehetőségük van a napi háromszori étkezés igénybevételére is. Ebben az esetben az intézményvezető által térítési díj kerül megállapításra, melynek összege az ellátott jövedelmétől függ.

A pszichiátriai betegek nappali ellátása keretében mentális tanácsadáson vesznek részt, mentális gondozásban részesülnek, valamint az idősek tagjaival összevontan közös foglalkozásokat szerveznek részükre.

e/3. Fogyatékos személyek nappali ellátása

A fogyatékos személyek nappali ellátására irányuló igényt a Derecskei Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ Gondozási Központjában (4130 Derecske, Bocskai utca 6.) kell kérelmezni. A társadalmi integráció tekintetében a fogyatékos ellátásnak fontos szerepe van, mely 1999 óta működik. A férőhelyek száma: 25 fő.

Az intézmény működési területe a Derecske és Konyár településeken élő aktív korú személyek, és azon harmadik életévüket betöltötték részére elérhető, akik önkiszolgálásra részben képesek vagy önellátásra nem képesek, felügyeletre szoruló, a következő fogyatékkal élő személyek: siketek és nagyothallók, vakok és gyengén látók, értelmi fogyatékosok, mozgásszervi fogyatékosok, autisták és halmozottan fogyatékosok.

Az ellátás napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére biztosít lehetőséget, és megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését is.

A fogyatékkal élők foglalkoztatása szervezett formában történik.

A fogyatékosok nappali ellátottjai térítési díj fizetésére kötelezettek. A térítési díj összegét a központ intézményvezetője állapítja meg.

A fogyatékos személyek nappali ellátása keretében a központ lehetősége biztosít szabadidős tevékenységek végzésére, segítséget nyújt hivatalos ügyek intézésében, mentálhigiéniai fejlesztést és életvezetési tanácsadást, továbbá tisztálkodási és mosási lehetősége biztosít.

KÉZMŰ Nonprofit Kft. Winner Gyáregysége részmunkaidőben, mint külső foglalkoztató 20 fő foglalkoztatására ad lehetőséget, ezzel is elősegítve a társadalmi hátrányok leküzdését. A munkának a fogyatékkal élő emberek világában is nagy szerepe van, mert kereső tevékenységet folytatni olyan, mint egészségesnek lenni. A fogyatékos személyek a rendszeresség, a meglévő képességek fejlesztése, új kapcsolatok teremtése révén teljes értékű embernek érezhetik magukat.

A foglalkoztatás helye: 4130 Derecske, Morgó tanya 1. szám.

f. Családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a

krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Az említett szolgáltatásokat településünkön a Derecske Városi Jóléti Szolgálat Alapítvány Család- és Gyermekjóléti Szolgálatja biztosítja.

A lakosság szociálisan rászoruló csoportjai:

veszélyeztetett kiskorúak,
aktív korú munkanélküliek,
csökkent munkaképességű aktív korú lakosság,
gyermeket egyedül nevelő szülők,
egyedülálló idősek,
beteg, megromlott egészségi állapotú időskorúak,
alacsony jövedelemmel rendelkezők.

A család- és gyermekjóléti szolgáltatás Derecske város közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkező magyar állampolgárságú, valamint a letelepedett, bevándorolt, illetve befogadott jogállású, továbbá a magyar hatóságok által menekültként, oltalmazottként, illetve hontalanként elismert gyermekekre, fiatal felnőttekre és szüleire terjed ki.

Az ellátottak köre a szociálisan hátrányos helyzetűek, nagycsaládosok, gyermekeiket egyedül nevelő szülők, mentális problémával küzdő szülők és gyermekek, munkanélküliek, veszélyeztetett gyermekek, devianciával küzdő fiatalok és családjaik.

A településen jellemző az igénybevevőkre, hogy nehéz anyagi körülmények között élnek, létfenntartási gondokkal küzdenek. Az anyagi biztonság romlása mellett a szenvedélybetegségek kialakulása is komoly terheket jelent. Megfigyelhető a családmódel változása, a házasságkötések számának csökkenése, az élettársi kapcsolatban élők számának emelkedése.

A 2021. évi statisztikai adatok alapján a szolgáltatást igénybe vevők többsége nő (66%), gazdasági aktivitásukat nézve nagyrészüket inaktív (35,6%), és az igénybe vevők 37,6 %-a 8 általános iskolai végzettséggel sem rendelkezik. Az igénybe vevő családok összetételének vizsgálatakor

megállapíthatjuk, hogy legnagyobb arányt (34,2%) a házastársi/élettársi kapcsolatban élő 1-2 gyermeket nevelő családok képviselnek.

A családsegítők a hatékony családgondozás érdekében igyekeznek a családokkal rendszeres kapcsolatot tartani, és törekedni arra, hogy a családok bizalommal fordulhassanak a szakemberek felé, és önként kérjenek segítséget problémáik megoldásához.

A szolgálat komplex segítséget nyújt a szolgáltatást igénybe vevők részére a preventív és korrekatív rendszerszemléletű szociális munka keretében. A munkatársak a család életviteléről, lakókörnyezetéről családlátogatás keretében nyerhetnek információt.

A szolgálat éves forgalmi adata (nem halmozott adat) a következőképpen alakult az elmúlt időszakban: 2020-ban: 3083, 2021. évben: 2866 volt. Ebből a leggyakoribb szakmai tevékenységként az ügyintézésben való segítségnyújtás, a családlátogatás, az információnyújtás, segítő beszélgetés jelenik meg nagyobb arányban. Az előző évekhez képest a szakmai tevékenységek arányában figyelhető meg jelentős változás.

Nagy segítséget jelent a szakmai munka során a speciális szolgáltatások jelenléte. A jogi tanácsadás során információt, tájékoztatást kaphatnak az előre bejelentkezett ügyfelek. A pszichológiai tanácsadás célja a problémákkal küzdő, a hátrányos helyzetű családok lelki segítése, támogatása.

A Derecske Városi Jóléti Szolgálat Alapítvány a Szociális Gyermekvédelmi Főigazgatósággal kötött együttműködési szerződése alapján, „Szegény gyermekes családok és rendkívül alacsony jövedelmű személyek számára természetbeni juttatás biztosítása” tárgyú pályázat keretében, Derecske településen 2017 júniusa óta – a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult 0-3 éves korú gyermeket nevelő családok részére – tartós élelmiszersomagot juttat havi rendszerességgel. Később bővült a támogatottak/ támogatások köre: a várandós kismamák is részesülhetnek a juttatásban, akik aktív korúak ellátására jogosult személlyel élnek egy háztartásban, továbbá sor került a szegény gyermekes családok számára alapvető tartós fogyasztási cikkek kiosztására (évente egyszer), valamint a szociálisan rászoruló megváltozott munkaképességű, valamint rendkívül alacsony jövedelmű időskorú személyek háromhavonta élelmiszersomagban részesülnek.

Szakosított ellátás településünkön

a. Éjjeli menedékhely

A Derecske Városi Jóléti Szolgálat Alapítvány működteti a hajléktalan személyek átmeneti elhelyezésére szolgáló intézményét, a Napsugár Gondozóház – Hajléktalanok Éjjeli Menedékhelyét a Derecske, Semmelweis utca 68. szám alatt.

A Napsugár Gondozóház Hajléktalanok Éjjeli Menedékhelye szolgáltatásaival a hajléktalanság helyi, járási szintű kezelésének egyik intézményi letéteményese.

Az Éjjeli Menedékhely feladata, hogy Derecske, Mikepércs és Konyár települések területén élő hajléktalan személyek részére átmeneti elhelyezést nyújtson. Az intézmény önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek pihenését, valamint krízishelyzetben éjszakai szállás biztosítását lehetővé tevő szolgáltatás.

A szolgáltatás folyamatos munkarenddel működik, napi tizennégy óras nyitva tartással: hétfőtől – vasárnapig 18⁰⁰ – 8⁰⁰ között tart nyitva az intézmény, és vehetik igénybe az intézmény szolgáltatásait az ellátottak.

A 14 férőhelyes intézmény által nyújtott szolgáltatást minden 18. életévét betöltött, átmeneti lakhatási problémával küzdő személy igénybe veheti, amennyiben elfogadja és betartja az intézménybe kerülés feltételeit és szabályait.

Az ellátottak köre a szociálisan hátrányos helyzetűek, devianciával és mentális problémával küzdő egyének. Jellemző az igénybevevőkre, hogy nehéz anyagi körülmények között élnek, létfenntartási gondokkal küzdenek, többnyire életkoruk és elhanyagolt egészségi állapotuk miatt legfeljebb alkalmi munkát tudnak végezni. Az anyagi biztonság és az egészségügyi állapot romlása mellett a szenvedélybetegségek megléte is komoly terheket jelent.

Az intézmény tevékenysége során az alábbi szolgáltatásokat nyújtja térítésmentesen:

- alvási pihenési lehetőség
- tisztálkodási lehetőség
- ételmelegítési, főzési lehetőség
- mosási lehetőség
- szociális és mentálhigiénés segítségnyújtás
- további szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése

- tanácsadás
- esetkezelés
- felügyelet
- postacím biztosítása, küldemények átadása.

b. Fogyatékkal élők és pszichiátriai betegek bentlakásos intézménye

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt a rászorult személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

A Bihari Egyesített Szociális Intézmény országos ellátási területtel végzi

- a nagykorú, krónikus pszichiátriai betegek ápolását, gondozását, akik az ellátás igénybevételének időpontjában akut gyógyintézeti kezelést nem igényelnek, nem veszélyeztető állapotúak, valamint egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt önmaguk ellátására segítséggel sem képesek,
- a pszichiátriai betegek rehabilitációs intézményében azon 18. életévét betöltött pszichiátriai betegek ellátását, aki rendszeres vagy akut gyógyintézeti kezelésre nem szorul és utógondozására nincs más mód,
- a nagykorú enyhe és közép súlyos értelmi fogyatékossgal élők és más fogyatékossgal élők állandó és folyamatos ápolását, gondozását,
- a fogyatékos személyek rehabilitációs intézményében azoknak a fogyatékos, valamint mozgás-, illetve látássérült személyeknek az elhelyezését, akiknek oktatása, képzése, átképzése és rehabilitációs célú foglalkoztatása csak intézményi keretek között valósítható meg.

Az intézmény által biztosított szolgáltatások köre:

- Az intézmény biztosítja a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben előírt teljes körű ellátást (napi legalább háromszori étkeztetés, szükség szerinti ruházattal, textíliával való ellátás, mentális gondozás, egészségügyi szolgáltatás, lakhatás).

- Az intézmény több telephelyen saját konyhát üzemeltet, melyben a normál étkezés mellett lehetőség van a különböző betegségekkel összefüggő, az orvos által előírt diéták igénybevételére. Így a normál étkezés mellett a diétás étkezés is igénybe vehető.

Az intézményben biztosított a rendszeres orvosi-, szakorvosi ellátás. Szabadidőben lehetőség van rádió- és zenehallgatásra, TV-DVD nézésre, olvasásra a könyvtárban, a hitélet gyakorlására, sétára, pihenésre az intézmény parkjában. Ezen túlmenően az intézmény rendszeresen szervez programokat, melyen az intézmény bármely ellátottja részt vehet.

Az intézmény az ellátottak meglévő képességeinek szinten tartása érdekében a szocioterápiás foglalkozási formák közül munkaterápiát, valamint terápiás és készségfejlesztő foglalkozásokat szervez, illetve fejlesztő foglalkoztatás keretében is lehetőséget nyújt a munkavégzésre az ellátottak számára.

A foglalkoztatási formák keretében az alábbi tevékenységek végzésére van lehetőség: papíripari termékek (boríték, tasak) készítése, kerámia- (ajándék, dísz tárgyak, edények) előállítás, kosárfonás, kézimunka (szövés, fonás, hímzés, gyöngyfűzés, üvegfestés), konyhai kisegítő munkák (zöldség-, gyümölcs tisztítás, előkészítés, terítés tálalás nélkül), kertészeti, park-fenntartási, takarítási, mosodai kisegítői munkálatok, portaszolgálat, fóliahegesztés, festés, járórszolgálat, seprűkötés.

Az intézmény minden telephelyen mosodát működtet, ahol az ellátottak ruházatának, textíliájának mosása, vasalása, javítása történik.

A Bihari Egyesített Szociális Intézmény (BESZI) 4130 Derecske Sas utca 1. szám alatt működő székhelyén 68 fő fogyatékkal élő személyt és pszichiátriai beteget gondoznak az alábbiak szerint:

- fogyatékos személyek ápoló-gondozó otthona: 31 férőhelyen
- fogyatékos személyek rehabilitációs intézménye: 11 férőhelyen
- pszichiátriai betegek ápoló-gondozó otthona: 23 férőhelyen
- pszichiátriai betegek rehabilitációs intézménye: 3 férőhelyen.

A BESZI Támogat-Lak Szolgáltató Központ 4130 Derecske, Morgó tanya 1. szám alatti telephelyén az intézmény pszichiátriai betegek, illetve fogyatékossgal élő személyek részére biztosít tartós bentlakást nyújtó ellátást.

- pszichiátriai betegek ellátása: 37 férőhelyen,
- fogyatékossgal élő személyek ellátása: 49 férőhelyen.

Tekintettel az Szt. 115. § (1) bekezdésében foglaltakra a személyes gondoskodás körébe tartozó

szociális ellátások intézményi térítési díját a Bihari Egyesített Szociális Intézmény fenntartója állapítja meg.

I.5. Információk a megyei szintű ellátórendszeréről, kapcsolódási pontok

Az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv útján köteles gondoskodni a harmincezer főnél nagyobb állandó lakosságú településeken a fogyatékos személyek gondozóháza, a pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek átmeneti otthona megszervezéséről és fenntartásáról, a fővárosban a pszichiátriai betegek, a szenvedélybetegek, fogyatékos személyek szakosított ellátásának a megszervezéséről és fenntartásáról, a megye területén a szakosított ellátások megszervezéséről és fenntartásáról, azzal, hogy a megyei jogú város területére is kiterjedően köteles gondoskodni azokról az ellátásokról, amelyek megszervezésére a megyei jogú város nem köteles.

A Derecske városban kialakított szociális ellátórendszer az itt élő népesség igényeihez, szükségleteihez igazodik.

A Derecskei Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ, valamint a Bihari Egyesített Szociális Intézmény tevékenységével széles területet fed le a szociális ellátórendszerben. Működésük révén a városunkban élő lakosság számára lehetőség nyílik arra, hogy helyi szinten vegyék igénybe azon szakosított ellátási formákat is, amelyek biztosítása egyébként nem lenne kötelező.

Természetesen előfordul olyan igény, melynek helyi szinten való kielégítése nem megoldott, hiszen településünkön továbbra nem működik idősök otthona, így az egyedül maradt, idős, magatehetetlen és szociális intézménybe kívánczó személy elhelyezése már más településeken működtetett intézményekben történhet.

Az ilyen jellegű igény kielégítése elsősorban a Mikepércsi Református Egyházközség Élő Forrás Kútja Idősök Otthona és a Hajdúbagosi Idősök Otthona révén valósul meg.

Településünkön szenvedélybetegek részére tartós bentlakásos ellátást biztosító szociális intézmény nem működik. Ilyen jellegű intézmény a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartása alatt működő Debreceni Szociális Szolgáltató Központ Bárándi Humán Szolgáltató Otthona.

Probléma, hogy a bentlakásos intézményekbe való bekerülés hosszú időtartamot vesz igénybe. Az intézmények túlszűfoaltsága miatt a jövőben nagy hangsúlyt kell fordítani a rászorultaknak otthonukban történő – minél magasabb színvonalú – ellátásának biztosítására. Így esetleg elkerülhető a szociális intézményben történő elhelyezésük.

II. Feladatok, fejlesztési irányok a szolgáltatások biztosításának egyes szintjein

A szociális biztonság rendszerének igazságosabbá és méltányosabbá tétele települési önkormányzatunk egyik fontos célkitűzése közé tartozik. Ezen célkitűzés teljesítéséhez a szociális ágazaton belül hatékony és kiszámítható támogatási rendszernek kell működnie. Egy olyan ellátórendszer kiépítésére és fenntartására kell törekedni, amely a család megtartó funkcióinak megőrzését támogatja. Növelni kell a helyi közösségek összetartó erejét, lényeges a közösségi szociális munka módszereinek elterjesztése.

Feladatunknak tartjuk a szociális problémák iránti társadalmi érzékenység növelését, az előítéletek, a diszkrimináció elleni küzdelmet, valamint a szolidaritást erősítő akciók, programok kezdeményezését, támogatását. Ezek a programok a társadalom gondolkodásmódjára, attitűdjeire gyakorolhatnak kedvező hatást.

A piacgazdaság kiépítése következtében elsősorban a szociálpolitika területén csapódott le a demográfiai, családszerkezeti, foglalkoztatási és jövedelemtermelő-képességi problémák jelentős része. Ezen jellegű problémák városunkban is érzékelhetők. Szükségesnek tartunk ezért hatékony segítséget nyújtani azon hátrányos helyzetű személyek, társadalmi csoportok részére, akiknek társadalmi integrációja és az önálló életvitel feltételeinek megteremtése lehetővé válhat.

A felmerülő problémák kezelésénél nagy hangsúlyt kell fektetni a megfelelő prevencióra.

A településünkön kialakított szociális ellátórendszer nagymértékben átfogja a különféle szociális problémákkal küzdő személyek körét. Önkormányzatunk ezért is törekszik eleget tenni a szociális törvény kötelező előírásainak betartására.

A szociális alapellátás területén fontos alapelvek tekintjük:

- a szükségletorientált tervezésre épülő szolgáltatási hálózat kiépítését,
- a közösségi alapú szolgáltatási formák és működési mechanizmusok összehangolt fejlesztését, hatékonyságuk növelését, a szolgáltatási infrastruktúra korszerűsítését,
- a kistelepelesen élők szociális biztonságának növelését, a szolgáltatások elérhetőségének biztosításával,
- a lakókörnyezetben történő komplex segítségnyújtást,
- a hátrányos helyzetű csoportok kirekesztődésének megakadályozását,
- a szolgáltatások biztonságos működési feltételeinek megteremtését és

- a szolgáltatást igénybe vevők és a szolgáltatók közötti partnerség elősegítését.

Kiemelt feladatként kezeljük a nappali központok biztosítását (fogyatékosok és pszichiátriai betegek nappali intézménye), a támogató szolgálatok fejlesztését és koordinációját.

III. Összegzés

A modern szociálpolitika alapgondolata szerint a társadalom alrendszerének működése során, akár az egyéni-, akár csoportszinten adódhatnak olyan helyzetek, problémák, amelyekben ideiglenesen vagy véglegesen nem tudnak magukról elfogadható szinten gondoskodni. A társadalomnak mindazon tagjai, akik bármilyen oknál fogva (betegség, megváltozott munkaképesség, fogyatékoság, munkanélküliség stb.) beilleszkedési zavarokkal küzdenek, normális életvitelük, megélhetésük mások közreműködése, külső segítsége nélkül nem biztosítható.

Éppen ezért nagyon fontosnak tartjuk azon eszközöknek a biztosítását, amelyekkel a felmerülő problémák a leghatékonyabban kezelhetők. Ezeknek az eszközöknek a felvázolását szolgálja a most elkészített szolgáltatástervezési koncepció.

A koncepcióban felvázolt, már meglévő szociális ellátások, valamint a hiányzó szolgáltatások komplex, magas szakmai színvonalon való biztosításával településünkön lehetőség nyílt szélesebb körű szociális biztonság megvalósítására.

Derecske, 2022. július 28.

Bordán Szabolcs S. K.
polgármester

Záradék:

Derecske Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Derecske Város Önkormányzat Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójának 2022. évi felülvizsgálatát a(z) 226/2022. (VII. 28.) KT számú határozatával fogadta el.

Derecske, 2022. július 28.

Bordán Szabolcs S. K.
polgármester

